

Wablieft geeft tekstadvies

Wablieft, de Vlaamse krant in eenvoudig Nederlands, bestaat al meer dan twintig jaar en schrijft wekelijks voor een grote groep lezers voor wie de gewone krant te moeilijk is. Eenvoudig schrijven is echter niet simpel. Daarom geeft de krant nu ook tekstadvies.

KARINE NICOLAY/VOCB MECHELEN¹

Wablieft is een Vlaamse krant in eenvoudig Nederlands. Ze biedt wekelijks een overzicht van de actualiteit aan mensen voor wie een gewone krant – om welke reden dan ook – te moeilijk is. Voor veel lezers is *Wablieft* de enige manier om het nieuws volgen en zich een eigen mening te vormen.

Echt en eenvoudig

Wablieft ziet eruit als een echte krant en heeft ook hetzelfde doel: mensen informeren. Daarom heeft *Wablieft* niet alleen de vorm en het uiterlijk van een gewone krant, maar is ook de inhoud grotendeels gelijklopend. Er zijn pagina's met binnenlands nieuws, met buitenlands nieuws, er zijn weetjes en *faits divers*, er is sport, een interview, een artikel over een actueel thema in de samenleving, een kruiswoordraadsel, een strip en een vervolgverhaal.

Wablieft is eenvoudig geschreven en dus gemakkelijk te lezen. De vele foto's en de aparte tekstkaders maken de krant echter ook *aangenaam* om te lezen. Eenvoudig: dat wil zeggen geen moeilijke woorden maar korte woorden en zinnen, korte artikelen, en liefst geen beeldspraak. Alle artikelen hebben een duidelijke structuur en brengen het nieuws op een bevattelijke manier. Daarbij wordt er steeds van uitgegaan dat de lezers heel weinig voorkennis hebben. Daarom wordt de voorgeschiedenis van een probleem altijd geschetst, worden plaatsen en landen gesitueerd, en instanties, personen of instellingen verklaard. De kunst is om de juiste afweging te maken tussen eenvoud, hoeveelheid informatie, juistheid en objectiviteit.

9.000 abonnees

Meer dan 9.000 abonnees krijgen wekelijks hun *Wablieft* in de bus. *Wablieft* heeft lezers van 7 tot 77 jaar die de krant ofwel thuis lezen, in de klas of in een centrum voor basiseducatie, een centrum voor volwassenenonderwijs of een beroepsopleidingencentrum. Daarnaast gaan er ook veel

kranten naar integratiecentra, naar asielcentra, naar instellingen voor mensen met een handicap, ziekenhuizen, revalidatiecentra, bejaardentehuizen, bibliotheken, enzovoort.

Uit eigen onderzoek van de krant blijkt dat bijna 20% van de lezers niet de Belgische nationaliteit heeft. Samen vertegenwoordigen ze 45 verschillende nationaliteiten. De grootste groep is afkomstig uit Marokko, gevolgd door Turkije.

Laaggeletterd

Minstens 1 op 10 Nederlanders en 1 op 7 Vlamingen kunnen niet goed mee in onze samenleving omdat ze niet voldoende 'geletterd' zijn.² Dit betekent niet dat ze helemaal niet kunnen lezen of schrijven. Velen kunnen wel woorden lezen, maar begrijpen niet wat met een tekst bedoeld wordt. Voor hen is de televisie vaak de enige informatiebron. Kranten, tijdschriften en folders zijn meestal te moeilijk. Mensen die moeite hebben met lezen raken zo geïsoleerd, omdat ze broodnodige informatie gewoon niet begrijpen.

Natuurlijk is het dan een goed idee om onze samenleving meer 'geletterd' te maken, bijvoorbeeld door aangepaste opleidingen aan te bieden. Maar evenzeer moet de informatie die iedereen moet verwerken om bijvoorbeeld zijn belastingsformulier ingevuld te krijgen, om kinderopvang te zoeken, om deel te nemen aan de verkiezingen of om de juiste zorg te krijgen, aangeboden worden in duidelijke, begrijpelijke taal.

Besef groeit

Iedereen heeft immers recht op informatie op zijn of haar niveau. Het is in ieders belang dat iedereen actief kan deelnemen aan onze samenleving. Voor *Wablieft* is dat al meer dan twintig jaar een uitgemaakte zaak. De laatste tijd merkt de redactie echter dat dit besef ook daarbuiten groeit. Steeds vaker kreeg ze vragen om teksten te schrijven of te herschrijven in verstaanbare taal, of om een cursus 'duidelijk schrijven'

U I T H E T V E L D

te geven. Sinds een jaar kan *Wablieft*, dankzij de steun van CERA (www.cera.be), ook op deze vragen ingaan.

Duidelijk schrijven

Vorig jaar gaf *Wablieft* bijvoorbeeld een cursus 'duidelijk schrijven' aan medewerkers van de VDAB³, aan straatboekwerkers, aan personeelsleden van de dienst Samenlevingsopbouw, aan enkele centra voor basiseducatie en aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De redactie schreef of herschreef onder meer een brochure over de rechten en plichten van huurders van een sociale verhuurmaatschappij, de visietekst van een bureau voor begeleiding van mensen met een arbeidshandicap, het huis-houdelijke reglement van een provinciaal onthaalbureau en een opvanghuis voor niet-begeleide minderjarige asielzoe-

kers, brieven aan de cliënten van een OCMW⁴, een informatiebrochure voor verenigingen waar armen het woord nemen en een informatiekraantje voor de bewoners van Balen en Overpelt over de saneringswerken in hun gemeente.

Meer info over 'Wablieft tekstadvies' op www.wablieft.be of tel (+32) 015 44 65 00.

Noten

¹ VOCB: Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie.

² Bron: *Laaggeletterd in de Lage Landen*, elektronische publicatie door Ella Bohnenn, Christine Ceulemans, Carry van de Guchte, Jeanne Kurvers en Tine Van Tendeloo. Den Haag: De Nederlandse Taalunie, 2004.

³ VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling.

⁴ OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn.

G E V O N D E N V O O R W E R P E N

Spellingseigenaardigheden

In een van de dictees die Henny Jellema haar leerlingen (geen analfabeten, maar jongeren in een internationale schakelklas) wekelijks geeft en dat dit keer over tafeldekken ging, kwam zij onderstaande fout tegen die zij met rood omcirkelde.

Ik zet de koffiepote ook kraal.

Fouten zijn eigenlijk de spiegel van het leerproces en hier wordt duidelijk dat deze leerling een *r* wel kan onderscheiden en opschrijven, maar dat de *r* in combinatie met een *l* in één woord toch te veel van het goede is. Dan speelt zijn moedertaal hem parten: het Chinees. Voor een moedertaalspreker zijn de */r/* en de */l/* immers gelijk. En als je in de tweede taal wel onderscheid moet maken, valt het niet mee dat in praktijk te brengen, ook al hoeven die klanken hier niet uitgesproken te worden. Verder zond Henny ons het dictee van twee leerlingen uit Ethiopië in haar klas. 'Het zijn goede spellers', schrijft ze, 'spre-

ken in het Nederlands gaat heel goed bij hen. Hun alertheid bij de uitspraak is terug te vinden in hun wijze van spellen, denk ik, maar allebei schrijven ze *kante* in plaats van *kant*. Geen enkele van de tien andere leerlingen in de klas maakte deze fout. Dus een vraag voor lezers van *ALFA-nieuws*: kent iemand dit? Is er een verklaring?'

Het mes komt aan de ander kante.

Er zijn verscheidene mogelijke verklaringen voor het spellinggedrag van de twee Ethiopische leerlingen. Ethiopische leerlingen hebben misschien moeite met de *nt*-combinatie aan het eind van een woord, want ze schrijven alle twee *kante*. De *t* aan het eind van een woord is voor meer groepen leerders met een bepaalde moedertaal erg moeilijk om uit te spreken en waarschijnlijk ook om waar te nemen, en dus ook om te spellen. Ze maken er dan een lettergreep bij door een toonloze *e* of *sjwa* toe te voegen. Je krijgt dan *kan-te* in plaats van *kant*. Je ziet dat ook vaak bij Chinese

leerders die *loopt* uitspreken als *loopte* of *lo-pet*, omdat een lettergreep in het Chinees nooit eindigt op een ploffer (*p*, *k*) plus *t*: pakt, loopt. Ook Marokkanen hebben problemen met zo'n medeklinkergroep en zij lezen dus ook hardop: *lopet* en *pakket*, of *loopte* en *pakte*. Sihin, de eerste Ethiopische leerling, schrijft trouwens ook *naast* als *naaste*, wat in dezelfde richting wijst.

Misschien heeft Henny de *t* een beetje nadrukkelijk uitgesproken, of wat aangezet. Goede luisteraars die misschien twee soorten *t*'s kennen in hun moedertaal – en dat blijkt zo te zijn in het Amhaars – willen dat ook weergeven in hun schrijfwijze. En ten slotte klinkt de *t* van *kant* ook anders dan de laatste *t* van *theepot*.

Het is ook opvallend dat alle drie de leerders het woordje *andere* fout spellen. Ze horen kennelijk de tweede toonloze *e* niet goed. Om met enige zekerheid een uitspraak te kunnen over de oorzaak moet je dan eigenlijk meer dictees hebben en wat meer weten over een van de talen van Ethiopië, het Amhaars.